

Möbelgurun har hittat hem

Norrgavel är i dag ett självklart namn i möbelbranschen, men det tog många år innan grundaren hittade hem i sig själv.

Nirvan Richter berättar om vad som nästan fick företaget på fall, om sin sjukdom, förlusten av sonen Victor och varför ingenting egentligen har någon betydelse.

JOHANNA LUNDSGÅRD (TEXT) & **AMANDA LINDGREN** (FOTO)
johanna.lundsgard@di.se, 08-573 650 00

**NIRVAN
RICHTER**

Alder: 62 år.

Familj: Sambon Arpita Swich, terapeut. Barnen Sofie, David och Helene, framlidne Victor.

Bor: 1930-talslägenhet i Malmö.

Bakgrund: Masterexamen i arkitektur på KTH, utbildad i möbelsnickeri vid Carl Malmstensskolan. Startade Norrgavel 1991.

»På den tiden ansågs naturmaterial gammeldags och tråkigt. Man lade plastlager utanpå och stängde in materialet. Jag längtade efter att saker skulle kännas äkta.«

De enda ägodelarna Nirvan Richter förvarar i ett kassaskåp ser för ett främmande öga inte ut att vara mycket för världen. På kontoret i Malmö plockar han fram och staplar skissbok på skissbok, alla specialbeställda hos en bokbindare i Gamla stan i Stockholm. Nötta och blekta utgör de ett skakigt själv som är nära två meter lång.

I de totalt 35 böckerna ryms fragment ur både Norrgavels och grundarens egen historia. Nirvan Richter bläddrar förbi en skiss av dottern **SOFIE** som barn, kupén från resan på den transsibiriska järnvägen, ett hus i Japan och länsstolen som blivit Norrgavels mest ikoniska produkt.

”Shit, 1982 ... Åren går så snabbt, jag har säkert inte tittat i den här på tio år”, säger Nirvan Richter när han håller sin första bok i handen.

Byggede djungel i pojkrummet

Rösten är mörk och respektingivande. För 35 år sedan hette denne man inte Nirvan. Ingraverat på insidan av hans armbandsur, tryckt på omslaget av examensarbetet och skrivet i gamla tidningsurklipp, står det ett annat namn.

Nirvan Richter föddes 1954 som Erik Johansson, mellanbarn i en syskonskara på tre, och växte

upp i Örby utanför Stockholm. Där gjorde han om sitt pojkrum till en djungel av tropiska växter och visualiserade en konstgjord björkallé i hallen utanför (som aldrig blev verklighet). Intresset för inredning och estetik fanns där tidigt och han prenumererade på internationella inredningsmagasin. Träslöjden beskriver han som ”rena pesten.”

Nirvan Richters mamma kom från en dansk välbärgad familj och hans pappa, uppvuxen på en gård i Dalarna, stod inte ut med sin svärmor. När hon kom på besök och ville röka cigariller inomhus, hände det att han gick ut och lade sig under en gran för att sova.

”Under min uppväxt fick jag fylla mycket av den rollen som min pappa skulle ha, det är nog inte helt ovanligt. Jag hade mycket energi som liten och fick nog mer uppmärksamhet än mina syskon. I familjekonstellationen hamnade jag mellan mina föräldrar och det var inte helt bra.”

De aviga känslor som mamman hade gentemot Nirvan Richters pappa smittade av sig. Relationen mellan far och son blev svår, men Nirvan Richter försonades med honom efter terapi och meditation. Det senare är i dag centralt i hur han valt att leva sitt liv.

”Jag arbetade på förhållandet. Det är inte bra att gå runt och hata sin pappa. Men det var ett sår

i mig som inte var läkt. Jag lyckades skapa frid med min far innan han gick bort och det var jätteskönt. När jag pratar om honom i dag gör jag det med stolthet”, säger Nirvan Richter samtidigt som han tar av sig sina glasögon och plockar fram en näsduk i tyg.

Gärna enkelt – men äkta

I samband med lumpen bytte både han och hans syskon efternamn från Johansson till Richter, efter sin danska mormor. Redan under gymnasietiden var han inriktad på arkitektur, och kom in på arkitektlinjen på Kungliga Tekniska Högskolan 1975.

Examensarbetet ”Natur och tid i lägenhet” arbetade han med i två år. Där och då började han nosa på de värderingar som ligger till grund för Norrgavel.

Nirvan Richter studerade bostadsplanlösningar och plöjde 16 000 sidor bostadslitteratur. Examensarbetet blev nära ett forskningsprojekt.

”På den tiden ansågs naturmaterial gammeldags och tråkigt. Man lade plastlager utanpå och stängde in materialet. Jag längtade efter att saker skulle kännas äkta. Det fick gärna vara enkelt, men det skulle vara äkta. De värdena gick inte att arbeta med på ett arkitektkontor. Därför försökte jag att hitta något där man kunde arbeta lite mer fritt.

- 1 Tavlan gjorde Nirvan Richter på Carl Malmstensskolan. Uppgiften gick ut på att förädla en furuplanka.
- 2 På anslagstavlan en blandning av tidningsurklipp, bilder och andra minnesaker.
- 3 Anteckningsböckerna är de enda ägodelarna som Nirvan Richet förvarar i ett kassaskåp.
- 4 Hus i Japan, målat i en anteckningsbok från 1980-talet.
- 5 Norrgavel använder huvudsakligen trä i sina möbler.

Med möbler kan man greppa allt, från vision till möte med kund.”

Nirvan Richter sökte sig vidare till **CARL MALMSTEN**-skolan i Stockholm för att lära sig mer om snickeri. Han gjorde aldrig något gesällprov, utan blev utvald till att ansvara för den Carl Malmsten-utställning på Nordiska Museet som stod färdig 1988. För första gången blev han omskriven, och känd för en större krets. Malmstens möbler däremot tyckte han inte alltid var så roliga.

”Många tyckte att det var hädiskt att uttrycka sig på det sättet. Men det viktiga med Carl Malmsten var de idéer som låg till grund för att han gjorde som han gjorde”, säger Nirvan Richter.

Han syftar på att den kände möbelarkitekten redan som ung i början av 1900-talet förespråkade en hantverksmässig design baserad på lokala material och traditioner. Möbler som skulle vara tillgängliga för en bred publik till ett rimligt pris.

Huset gav namn åt företaget

Efter utställningen 1988 flyttade Nirvan Richter tillsammans med fru och barn till Helsingborg, så nära Danmark de kunde komma. Längtan till grannlandet var stor, men att bosätta sig där kändes som ett alldeles för stort projekt för famil-

STOR-SÄLJARE. Pashyllan.

jen. De flyttade senare till huset i Lund med den gavel åt norr som fått ge namn åt företaget. Längre låg modellsnickeriet i gårdshuset nedanför.

Möblerna som fick flytta in i huset var prototyper ritade av Nirvan Richter. Hans skissböcker var fulla sedan flera år tillbaka. När han väl bestämde sig för att satsa på Norrgavel tog det bara ett halvår att ta fram drygt 15 möbler, av vilka flertalet fortfarande är i produktion.

Vad fick dig att ta det steget?

”Jag kom till en punkt där jag kände att jag inte kunde fortsätta försöka försörja mig vid sidan av. Jag hade små arkitektuppdrag och vikarierade som slöjdlärare. Jag tänkte: ’Nu får det bära eller brista, nu kör jag.’”

Familjära och naturliga möbler

Norrgavels möbler såg dagens ljus första gången på Bo 93-mässan i Karlskrona 1993, två år efter att han hade startat företaget. Men när allt stod på plats i visningslägenheten och det var dags att visa de första besökarna vad han hade gjort ville Nirvan Richter inte släppa in dem.

”Jag var rädd under ytan att folk skulle skratta åt det jag hade gjort. Det var det finaste som jag kunde göra och jag var orolig för reaktionen. Tänk om de inte skulle förstå vad jag höll på med? Men sedan blev det ju ett helt makalöst pådrag.”

Möblerna fick stor uppmärksamhet, både av press och privatpersoner. De beskrevs som familjära och naturliga, samtidigt var det något helt nytt. Problemet var bara att möblerna inte var klara. De var endast prototyper och det fanns inte ens någon tillverkare. Ett tjugotal personer beställde Länstolen som i princip höll på att falla ihop eftersom den inte var helt färdig.

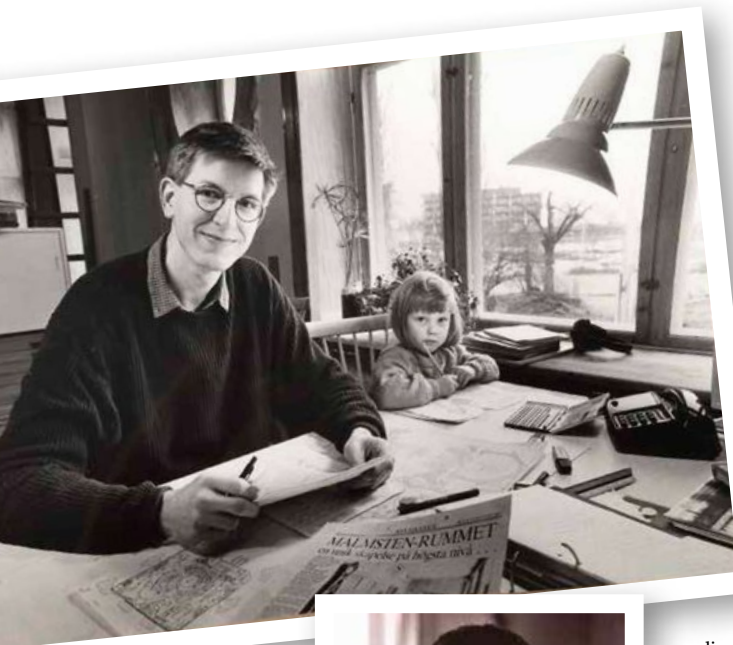
Inredningen och livet

Samtidigt var det ett personligt genombrott för Nirvan Richter, som för första gången fick yrkesmässig bekräftelse. Han hade startat Norrgavel som ett postorderföretag för att hoppa över detaljhandelsledet och minimera kostnaderna. Han upptäckte dock snabbt att han behövde mer direktkontakt med sina kunder för att de skulle kunna känna på produkterna.

”Alla avrådde mig verkligen från att starta eget, men jag var envis. De sa att ’du kan inte hålla på med möbler och sälja till privatpersoner, de har inte råd att köpa’. Men jag längtade efter enkla, tidlösa möbler som håller under en lång tid.”

I dag vilar Norrgavels värdegrund på tre ben: det humanistiska, det existentiella och det ekologiska. Nirvan Richter menar att det inte är primärt möbler de säljer, utan ett förhållningssätt till inredning och livet i stort.

► **I dag pratar alla om hållbarhet, men hur togs konceptet emot när du började?**

”Butikschefen i den första butiken i Stockholm sa: ’Ekologi är bra Nirvan, och det ska vi hålla på med. Men vi ska inte prata om det, då skrämmer vi bort kunder. De förknippar det med gröna vägen och nåbbstövlar, så vi ligger lågt med det.’ Ungefär den approachen var det.”

De kommande åren expanderade Norrgavel snabbt och öppnade ytterligare butiker i Lammhult, Malmö och Göteborg. Bolaget blev också det första som fick Svanenmärka hemmöbler.

Sorgen fanns alltid där

Men historien om Norrgavel handlar inte bara om Nirvan Richters längtan efter att skapa möbler. Det är också en berättelse om en människas bottenlösa sorg, och insikten om att livsdrömmen inte hade någon betydelse.

”Jag har alltid haft det bra, men jag kände ändå att det var något som saknades. När Norrgavel blev känt hamnade jag i många situationer där fotografer ville att jag skulle skratta eller le. De frågade varför jag var tvungen att se så allvarlig ut. Jag kom underfund med att jag var ganska ledsen, trots att allting på utsidan var så bra.”

Nirvan Richter sökte olika lösningar: bara han fick göra möbler skulle allt bli bra, bara han fick butiken på Kungsgatan, eller gjorde en speciell stol – då skulle allt bli annorlunda. Men trots bedrifterna och det som till synes såg perfekt ut, bar han fortfarande på samma oförklarliga sorg.

”Fördelen med att förverkliga sina visioner är att upptäcka att livet inte blir annorlunda. Essen- sen i livet är oberoende av det. Folk tror att Norr-

gavel är meningen med mitt liv, men så är det faktiskt inte. Jag vet inte om det finns någon mening. Jag kände att jag behövde komma vidare.”

Tänkarna ledde Nirvan Richter till meditationen, som han hade fått upp ögonen för redan på 1980-talet. Men det var först i mitten av 1990-talet som han började praktisera fullt ut. Under 1,5 år gick han en terapeut- och meditationsutbildning i Danmark, där han levde isolerat och ägnade sig fullt ut åt meditationen.

”Jag sökte inåt i stället för utåt och kom ganska tidigt i processen i kontakt med tomhet, som jag alltid tyckt har varit läskigt. Det paradoxala är att när man öppnar sig för tomheten och går djupare in i den, känner man att den är det mest fantastiska tillstånd som finns. För första gången i mitt varande kände jag mig hemma i mig själv, hemma i existensen.”

Det var också då som han bestämde sig för att byta namn. Det blev ett sätt att inte förlora det han funnit, och ta sig själv på allvar. Efter sin utbildning i Danmark kontaktade han ett meditationscentrum i Indien, som gav honom namnet Anand Nirvan, som betyder befrielse genom lyck- salighet.

”Det var svårt i början, och provocerande för människor som hade känt mig som Erik. De undrade om det var någon indisk guru inblandad – och det var det ju. Men folk får säga vad de vill, för det här hade jag längtat efter i hela mitt liv.”

”Ingen smutsigt ego”

I dag mediterar Nirvan Richter varje morgon. Om han klurar på något i sin formgivning, så hittar han ofta svaret i meditationen, därför har han alltid med sig ett litet anteckningsblock där han kan skriva ner några ord efter sin session. Nirvan Richter menar att meditationen handlar om att koppla bort intellektet, på samma sätt som man gör

👉 **Tillsammans med dottern Sofie i huset i Helsingborg 1988.**

FOTO: STEFAN LINDBLOM

👉 **Nirvan Richter i första klass 1963.**

Svensk design när den är som skönast

Vikings sängar formges och tillverkas av skickliga hantverkare, med svenska material, i Småland. Resultatet är en premiumsäng med underbar komfort och 25 års garanti. Med stor omsorg om detaljerna har vi skapat en generös kollektion som låter dig kombinera madrasser, gavlar, ben och kulörer till en säng som är lika härlig att sova i som den är att se på.

vikingbeds.se

TANKAR OM LIVSVERKET. "Jag är nöjd, jag tycker att det vi gör är ganska bra och jag har inget problem med folk som inte gillar det. Det finns de som är duktigare än mig på många saker, men jag har utnyttjat min potential. De verktyg som jag har fått i det här jordelivet har jag använt på rätt sätt. Och det är jag tacksam och glad över", svarar Nirvan Richter.

»Jag tycker att Stockholm och affärsvärlden under de senaste tio åren har blivit allt mer egoistisk. Allt är så tråkigt yttligt, med ett ensidigt fokus och för lite empati.«

► Richter pratar om Victor, han tar av sig glasögonen och näsduken åker fram igen. Men skiftningarna är snabba och nästa sekund ler han igen. Det är viktigt att komma ihåg att skratt och gråt är känslor nära besläktade, säger han, och återkommer till sitt inre.

"På det här fysiska planet är han borta och allt är bara helt meningslöst och djupt sorgligt. Men på det andra planet är allt precis som det har varit förut. Jag kan gå över till den andra dimensionen, där det inte spelar någon roll om han är här fysiskt eller någon annanstans. Och det är oerhört skönt att ha båda dimensionerna."

Att släppa hoppet

När jag träffar Nirvan Richter i Stockholm två månader senare har han dagen innan arbetat tolv timmar i sträck med den nya butiksförnyelsen. Några timmar senare ska han ta tåget till Malmö, där han bor med livskamraten ARPITA SWICH. I Stockholm vill han inte bo.

"Jag tycker att Stockholm och affärsvärlden under de senaste tio åren har blivit allt mer egoistisk. Det handlar väldigt mycket om att omge sig av rätt markörer, rätt människor och

ha rätt karriär. Allt är så tråkigt yttligt, med ett ensidigt fokus och för lite empati. Jag tror att många människor ställer sig frågan på dödsbädden om de levt ett liv som är adekvat."

Vad hoppas du att du själv kommer att tänka när du ligger på dödsbädden?

"En del i sättet som jag har valt att leva mitt liv på, är att släppa hoppet. Jag försöker leva mitt liv på ett sätt så jag kan möta döden på ett avslappnat och odramatiskt sätt."

"Har jag berättat att jag har haft cancer föresten?", säger han plötsligt.

Ödmjuk inför kroppens sköhet

För tre år sedan propsade Nirvan Richters sambo på att han skulle gå och kolla sina prostatavärden. Värdena var för höga, och fortsatte att stiga så pass mycket att Nirvan Richter för 1,5 år sedan diagnosticerades med den allvarligaste formen av prostatacancer.

"Jag hade en förutfattad mening att jag var någon som aldrig skulle få cancer. Bara negativa, grubblande personer får det."

Han opererade bort prostatan, men värdena var fortfarande höga och tidigt förra sommaren genomgick han 35 dagars strålbehandling.

"Precis efter operationen var jag i mycket dåligt fysiskt skick. Vad som än händer brukar jag kunna gå in i mig själv och hitta mitt lugn, men jag kunde inte hitta dit efter operationen, kroppen tog över. Jag har varit kaxig innan och inte förstått varför folk inte mediterar. Nu har jag fått en ny ödmjukhet inför hur skör kroppen är."

Strålbehandlingen ser ut att ha haft avsedd effekt och det lutar åt att cancer är borta, berättar Nirvan Richter med samma omisskännliga lugn som genomsyrar hela hans person.

Han är tyst en stund, funderar och återkommer till frågan om dödsbädden.

"När jag fick beskedet om cancer funderade jag på vad som var det värsta som kunde hända. Jag kom fram till att det var döden, och då blev jag lugn. Händer det så händer det.

Men det är kul att leva, och jag är oerhört tacksam över att jag får göra det." □

JOHANNA LUNDSGÅRD
johanna.lundsgard@di.se

KLASSIKER.
Länstolen.